

Eliana-Alina COMAN
(Universitatea de Vest
din Timișoara)

**Elaborarea textelor
de către studenții străini
care studiază limba română.
Provocări și strategii**

Abstract: (Elaboration of texts by foreign students studying the Romanian language. Challenges and strategies) The Romanian language as a foreign language has received special interest from specialists in recent years. The emergence of innovative research and learning materials impose a dynamic in this part of the language. The study “Elaboration of texts by foreign students studying the Romanian language. Challenges and Strategies” is the result of experiences observed in teaching Romanian as a foreign language. Writing activities in Romanian represent a challenge both in terms of the written use of assimilated knowledge and in terms of the need to stimulate students' creativity. The situations noted in recent years have revealed the impediments encountered by students in writing texts in Romanian. The first part of the study presents the situation of the elaboration of the texts in the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and in the bibliography concerning the teaching of foreign languages. The second part of the study brings a series of strategies to solve the difficulties encountered by the students. These are camouflaged within exercises to stimulate students' interest in writing texts in Romanian. Writing texts based on a plan from images is a strategy used in a multitude of existing materials, and studies aimed at this strategy have proven its use. The exercises proposed in the second part are intended to answer the difficulties of foreign students in the elaboration of texts in Romanian. The end of the study highlights the advantages and disadvantages of using the proposed creative strategies.

Keywords: *Romanian, text, creative, writing, language.*

Rezumat: Limba română ca limbă străină cunoaște un interes special din partea specialiștilor în ultimii ani. Apariția unor cercetări și materiale inovatoare de învățare impun o dinamică în această parte a limbii. Studiul *Elaborarea textelor de către studenții străini care studiază limba română. Provocări și strategii* este rezultatul unor experiențe observate în predarea limbii române ca limbă străină. Activitățile de scriere în limba română reprezintă o provocare atât în ceea ce privește utilizarea în scris a cunoștințelor asimilate, cât și din prisma nevoii de a stimula creativitatea studenților. Situațiile remarcate în ultimii ani au scos la iveală impedimentele întâmpinate de către studenți în scrierea textelor în limba română. Prima parte a cercetării prezintă situația elaborării textelor în *Cadrul european comun de referință pentru limbi (CECRL)* și în bibliografia care privește predarea limbilor străine. Partea a doua a cercetării aduce o serie de strategii de rezolvare a dificultăților întâmpinate de cursanți. Acestea sunt camuflate în cadrul unor exerciții care să stimuleze interesul participanților în elaborarea textelor. Scrierea textelor pe baza unui plan din imagini este o strategie valorificată într-o multitudine de materiale existente, iar studiile destinate acestei activități au dovedit utilitatea sa. Exercițiile propuse în cea de-a doua parte sunt menite să răspundă dificultăților studenților străini în elaborarea conținutului scris. Finalul studiului pune în evidență avantajele și dezavantajele utilizării strategiilor creative propuse.

Cuvinte-cheie: *română, text, creativ, scriere, limbă.*

Limba română ca limbă străină cunoaște o dinamică a cercetării în ultimii ani prin apariția diferitelor materiale de învățare sau studii care privesc predarea și/sau învățarea limbii române ca limbă străină. Experiența didactică în cadrul Programului pregătitor de limba română pentru cetățenii străini generează diferite nevoi și situații determinate de tipul de cursant, de interesul acestuia, de experiența sa în ceea ce privește studiul unei limbi străine. Studiul de față este concentrat în jurul activității de elaborare a textelor în limba română. Venind din sisteme diferite de învățământ, studenții străini întâmpină adesea diferite probleme legate de scrierea unui text, fie că acestea sunt generate de dificultatea aplicării cunoștințelor asimilate, fie de carența abilităților creative. În încercarea de a aduce studenții mai aproape de exercițiile de producere a textelor, am fructificat și la limba română ca limbă străină o bibliografie care vorbește despre scrierea imaginativă pe baza unor imagini, benzi desenate etc. Ipoteza de lucru este că anumite strategii de a stimula scrierea în limba română pot veni în sprijinul studenților străini care, din diferite motive, finalizează cu dificultate un text, indiferent ce tip de text ar fi acesta.

CECRL include activitatea de scriere în sfera celor patru activități principale: receptare, producere, interacțiune și mediere, activități care să conducă la o utilizare a limbii în viața reală, utilizare bazată pe interacțiune¹. Integrată în producerea de activități cu caracter general, *production activities*, exprimarea scrisă distinge trei niveluri: exprimare scrisă în general, *creative writing*, rapoarte și eseuri². De asemenea, scrierea creativă este asociată monologului, insistând cu precădere asupra narațiunii și a descrierii experienței.

CECRL încadrează exprimarea scrisă după cum urmează, pentru fiecare nivel de învățare a unei limbi. În ceea ce privește nivelul Pre-A1, cursantul poate oferi informații personale de bază, eventual cu ajutorul dicționarului. Începând de la nivelul A1, cursantul poate oferi informații personale de tipul plăceri și antipatii, familie, animale de companie, prin folosirea de cuvinte și expresii de bază. Cursantul aflat la nivelul A2 poate produce o serie de fraze și propoziții simple, legate prin conectori simpli precum *și, dar, deoarece*. Nivelul B1 permite producerea de texte simple pe marginea unor subiecte familiare din domeniul de interes prin legarea unei serii de elemente scurte într-o secvență liniară. Cursantul aflat la nivelul C1 produce texte clare și detaliate pe

¹ „The organisation proposed by the CEFR is closer to real-life language use, which is grounded in interaction in which meaning is co-constructed. Activities are presented under four modes of communication: reception, production, interaction and mediation. The development of the CEFR categories for communicative activities was considerably influenced by the distinction between transaction and interpersonal language use, and between interpersonal and ideational language use (development of ideas).” A se vedea *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 33 [online], URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>, [Accesat în 02.06.2023].

² A se vedea *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 61 [online], URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>, [Accesat în 02.06.2023].

marginea unei varietăți de subiecte legate de domeniul de interes, sintetizând și evaluând informațiile și argumentele din mai multe surse. La nivelul C2, cursantul poate genera texte articulate, bine structurate, abordând subiecte complexe, evidențiind aspectele relevante. Aceasta implică extinderea și susținerea punctelor de vedere, adesea cu ajutorul unor puncte subsidiare, argumente și exemple, pentru a finaliza cu o concluzie adecvată. Poate folosi structurile și convențiile unei varietăți de genuri, adaptându-și, în funcție de destinatar, tonul, stilul și registrul.¹

Studiile care abordează activitatea de scriere în procesul de învățare a unei limbi străine menționează complexitatea acestei activități: „Deși scrisul este foarte important, este o materie dificilă mai ales pentru studenți. Scrierea este o activitate complexă, ea necesitând abilități cuprinzătoare ale elevilor, cum ar fi stăpânirea gramaticii, a vocabularului și a punctuației. În plus, pentru a scrie bine, elevii se așteptau să își poată prezenta ideile în formă scrisă, deoarece scrisul este un mijloc de comunicare.”² (Megawati, Syarif 2017, 138), [trad. n. – EAC].

Există de asemenea o piață ofertantă în ceea ce privește stimularea scrisului prin imagini, strategie concretizată sub forma unor cărți sau materiale didactice disponibile în mediul virtual. Acestea sunt destinate cu precădere elevilor din clase mai mici, astfel că strategia propusă în acest studiu conține elemente deja împământenite în domeniul educațional.³

Partea practică a lucrării constă în propunerea unor exerciții de facilitare a exprimării scrise pentru studenții străini. Ele au fost parcurse cu o grupă formată din 25 de studenți proveniți din diferite culturi și cu limbi materne diferite. Exercițiile abordate răspund nevoilor etapelor primare de studiu pentru nivelurile A1-A2, B1-B2, etape în care studenții se confruntă cu dificultăți în exprimarea scrisă. În funcție de limba maternă, de cultura de proveniență și de experiența acumulată anterior, studenții se raportează în moduri variate la scrierea unui text în limba română. Mai mult decât atât, studiile existente amintesc dificultățile întâmpinate de studenții străini în învățarea limbii române. Bibliografia de specialitate subliniază situațiile problematice întâmpinate de vorbitorii de limbă arabă în învățarea limbii române, materialele apărute recent încercând să faciliteze experiența acestora în procesul de învățare. Irina Dincă explică factorii care stau la baza dificultăților de învățare a limbii române de către

¹ A se vedea *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 66 [online], URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>, [Accesat în 02.06.2023].

² „Although writing is very important, it is a difficult subject especially for the students. Because writing is a complex activity since it requires students’ comprehensive abilities such as mastering grammar, vocabulary, and punctuation. Besides, to write well, the students expected to be able to present their ideas in the written form as writing is a means of communication.”, *The Effectiveness of Using Photograph in Teaching Writing*, Megawati Megawati, Syarif Agussaid Alkadrie, în *JETL (Journal of Education Teaching and Learning)*, p. 138, [online], URL: https://www.researchgate.net/publication/331377071_The_Effectiveness_of_Using_Photograph_in_Teaching_Writing [Accesat în 07.11. 2023].

³ A se vedea <https://www.twinkl.ro/resource/povestire-dup-imagini-ndash-fie-de-lucru-ro-dlc-566>, [Accesat în 08.11. 2023].

studenții vorbitori de arabă: „Distanța lingvistică dintre limba română și limba arabă se explică prin apartenența lor la două familii de limbi distincte: cea a limbilor indo-europene, respectiv cea a limbilor semitice. Studenții arabi care învață româna ca limbă străină se confruntă nu doar cu o limbă cu o structură gramaticală diferită, ci și cu un alt sistem de grafie, alfabetul latin fiindu-le cunoscut doar prin intermediul altor limbi europene studiate la școală (cu precădere, engleza și franceza).” (Dincă 2018, 197). Experiența didactică a mai relevat faptul că în cazul producerii textelor, unele grupuri de studenți asimilează cu dificultate structura propoziției, a frazei, topica sau semnele de punctuație în limba română. Prin urmare, exercițiile propuse în acest studiu sunt rezultatul unor nevoi remarcate la studenții străini în decursul timpului. Se mai impune observația că în acest studiu nu se face referire la texte administrative de tip cerere sau proces-verbal.

Exercițiile propuse într-o primă etapă sunt construite în jurul unui plan bazat pe imagini, imagini pe care studenții le cunosc deja în momentul în care se află în etapa de a scrie un text pe marginea acestora. Este obligatoriu ca studenții să recunoască vocabularul asociat imaginilor, condiție primară în realizarea exercițiilor de acest tip. În cazul studiului de față, imaginile au constituit materialul didactic adjuvant în înțelegerea elementelor de vocabular și au fost repetate pe parcursul câtorva săptămâni. Astfel, fără a întâmpina probleme în etapa de comprehensiune a acțiunilor/obiectelor ilustrate în imagini, esența exercițiului a fost redusă la producerea textului. Exercițiile prezentate mai jos sunt orientate spre nivelurile A1-A2 descrise în CECRL:

Exercițiul 1: *Scrie câteva rânduri despre programul tău zilnic.*

Studenților li se explică în prealabil ce trebuie să facă prin exemplificarea unor secvențe ale textului și printr-o serie de conectori adjuvanți, după cum este ilustrat în tabel. Studenții respectă în continuare imaginile și conectorii indicați. Se pun la dispoziția studenților o seamă de informații care să contribuie la alcătuirea unor fraze sau propoziții adecvate nivelului. În același timp, exercițiul exemplificat este o modalitate de a practica utilizarea semnelor de punctuație, de a repeta conectorii de tipul *apoi, după aceea*, structurile *de la ora... până la ora*. În funcție de creativitatea și nivelul studentului, fiecare poate adăuga diverse informații, deși din practicarea acestui exercițiu s-a constatat că într-o primă etapă studenții vor respecta structura indicată în tabel. În ceea ce privește rezultatul final al exercițiului, acesta constă în texte previzibile, cu diferențe ne semnificative. Am ilustrat prin bară oblică diferențele dintre textele obținute:

În fiecare zi mă trezesc la ora 7:00. Apoi mă îmbrac. Iau micul-dejun acasă. Apoi plec la școală. De la ora 8:00 până la ora 11:00 am cursuri/studiez/sunt la cursuri. Apoi iau prânzul. După-amiază mă uit la televizor. După aceea, mă plimb sau mă întâlnesc cu prietenii mei/merg cu prietenii la cafea/mă duc în oraș cu prietenii. Seara iau cina la ora 19:00. Apoi fac un duș și citesc. După aceea, mă uit la televizor/film sau vorbesc la telefon. De obicei, mă culc la ora 23:00/23:30/00:00.

În fiecare zi ... 7:00	Apoi ... 	 	Apoi ...
De la ora ... până la ora ... 	Apoi ... 	După-amiază ... 	După aceea, ... sau
Seara ... la ora ...	Apoi ... și 	După aceea, ... sau 	De obicei, ...

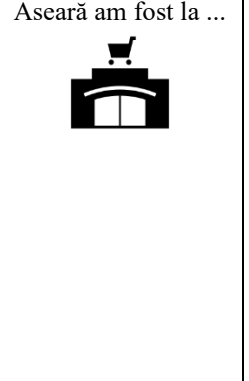
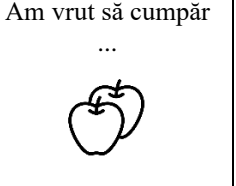

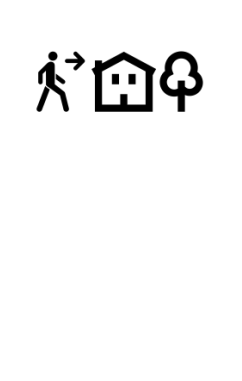

Acest tip de exerciții contribuie atât la aplicarea cunoștințelor asimilate, cât și la corectarea unor structuri morfosintactice pe care studenții străini le folosesc greșit în scris. Un exemplu relevant în acest sens e cerința următoare, construită pe marginea temei *Casa mea*:

Casa mea se află în ...	În living sunt ... 	În bucătărie am ... 	În camera mea am ...
În grădina sunt ...	Am și o terasă unde ... 	De obicei, aici îmi place să ...	Lângă terasă este ...

		 și	
			

Casa mea se află în Serbia. În living am două fotolii, o canapea, un tablou, o veioză și un televizor. În bucătărie am un frigider, un aragaz, o masă cu scaune și o mașină de spălat vase. În camera mea am un pat cu două perne, un covor, niște cărți/o bibliotecă, un computer și un dulap de haine. În grădină sunt niște flori, un câine și o pisică. Am și o terasă unde iau prânzul/masa/ mănânc cu familia/cu prietenii mei. De obicei, aici îmi place să citesc și să ascult muzică. Lângă terasă este un garaj.

Astfel de exerciții se pretează unui număr suficient de teme pentru fiecare nivel și pot fi dezvoltate în numeroase moduri. Pe parcursul exercițiilor, pot fi introduse structuri lexicale, conectori, timpuri verbale, prin folosirea cărora să se practice noțiunile învățate. Exercițiul de mai jos ilustrează o strategie menită să contribuie la întrebuițarea unor conector simpli:

Aseară am fost la ... 	Am vrut să cumpăr ... , dar	Apoi am vrut ... , dar 	
Când am ajuns acasă, am vrut să ... , dar ...	 și 	Azi ... , dar tot 	Acum trei ore ... , dar încă

Aseară am fost la cumpărături/supermarket/magazin. Am vrut să cumpăr mere și pâine, dar nu am găsit. Apoi am vrut să iau autobuzul, dar nu am avut bilet. Am mers/M-am dus acasă pe jos. Când am ajuns acasă, am vrut să mă uit la televizor, dar m-a durut măseaua. Am luat o pastilă și m-am culcat. Azi m-am trezit bine/odihnit, dar

tot m-a durut măseaua. Acum trei ore am fost la stomatolog, dar încă mă mai doare măseaua.

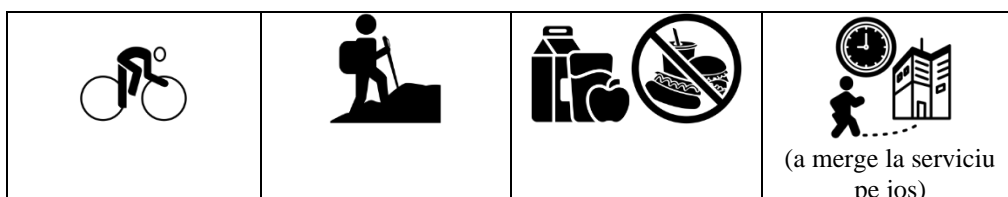
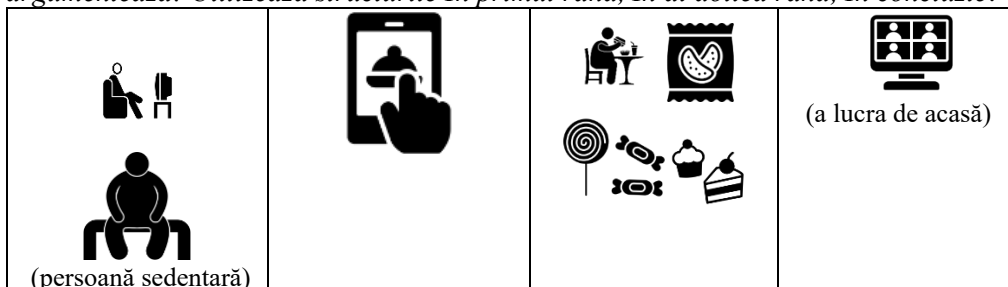
În condițiile în care se aplică astfel de exerciții la niveluri mai avansate (B1-B2), strategia poate fi dezvoltată prin introducerea elementelor lexicale noi. Prin urmare, activitățile sunt explicite, verbele sunt indicate la modul infinitiv. În cadrul unei astfel de activități, indicațiile suplimentare facilitează stimularea de a realiza un text bazat pe imagini. Exercițiul de mai jos este construit pe marginea timpului viitor: *Ce vei face timp de patru zile de vacanță?*

<p>În prima zi ...</p> <p>A se bronză, a face plajă</p>	 <p>A înota A vizita orașul</p>	 <p>A mânca la un restaurant italian</p>	 <p>A se caza la un hotel de cinci stele</p>
<p>A doua zi ...</p> <p>A vizita un muzeu</p>	 <p>A lua prânzul la o pizzerie</p>	 <p>A juca volei pe plajă</p> <p>A construi (-esc) castele din nisip</p>	 <p>A admira asfințitul soarelui pe malul mării</p>
<p>A treia zi</p> <p>A organiza (-ez) o drumeție cu prietenii</p>	 <p>A ajunge în vârful muntelui</p>	 <p>A-și face un selfie</p>	<p>A doua zi ...</p> <p>A instala (-ez) A înnopta (-ez)</p>
<p>În ultima zi....</p> <p>A admira (Ø) răsăritul soarelui</p>	 <p>A vizita (-ez) un sat de munte</p>	 <p>A face un foc</p>	 <p>A pregăti cina cu prietenii</p>

În prima zi mă voi bronză și voi face plajă. Voi înota și voi vizita orașul. Apoi voi mânca la un restaurant italian. După aceea, mă voi caza la un hotel de cinci stele. A doua zi voi vizita un muzeu. Apoi voi lua prânzul la o pizzerie. Apoi/După aceea, voi juca volei pe plajă și voi construi castele de nisip. Seara voi admira asfințitul soarelui

pe malul mării. A treia zi voi organiza o drumeție cu prietenii la munte. Vom ajunge în vârful muntelui și ne vom face un selfie. Apoi vom instala cortul și vom înnopta pe munte. În ultima zi voi admira răsăritul soarelui. Apoi voi vizita un sat de munte. Seara voi face un foc. Apoi voi pregăti cina împreună cu prietenii.

Tema *Un stil de viață sănătos* permite abordări din diferite unghiuri. Un exercițiu bazat pe imagini și creat în jurul acestei teme oferă posibilitatea de a obține un text argumentativ: *Persoanele din imagini au un stil de viață sănătos? Privește imaginile și argumentează! Utilizează structurile În primul rând, În al doilea rând, În concluzie.*

Persoana de sus nu are un stil de viață sănătos. În primul rând, ea stă mult la televizor, este o persoană sedentară. În al doilea rând, persoana aceasta/asta nu gătește. El/Comandă mâncare. Nu mănâncă sănătos. Mănâncă fast-food, chipsuri, dulciuri, prăjituri și cartofi prăjiți. Persoana de sus lucrează de acasă, nu face mișcare/nu se plimbă/nu face sport/este o persoană sedentară.

Persoana de jos are un stil de viață sănătos pentru că/deoarece merge mult cu bicicleta. Ea merge pe munte, face drumeții. Persoana de jos nu mănâncă fast-food, mănâncă fructe, legume, lactate. Ea nu lucrează de acasă. Merge la serviciu pe jos și face mișcare/face sport.

În concluzie, persoana de sus trebuie să schimbe stilul de viață, să facă mai multă mișcare și să mănânce mai sănătos.

În urma aplicării acestor strategii, studenții reușesc să-și îmbunătățească vizibil scrisul în limba română. Exercițiile prezentate rămân însă la stadiul de strategii primare în scrierea textelor, indiferent de nivelul la care sunt aplicate. În mod obligatoriu, acestea vor fi urmate de elaborarea unor texte originale, unde fiecare student poate să-și exprime propria experiență, în acord cu tematica aferentă nivelului. Textele rezultate în urma strategiilor expuse sunt de dimensiuni restrânse, previzibile și fără aportul personal al studentului, cu excepția cazurilor când studenți aflați la un nivel avansat pot

aduce propria contribuție la aceste texte. Cu toate acestea, strategiile propuse contribuie vizibil la îmbunătățirea nivelului de scriere în limba română, înlesnind utilizarea corectă a semnelor de punctuație, a conectorilor și a vocabularului asimilat.

Referințe bibliografice

Dincă, Irina. 2018. *Dificultăți în predarea limbii române pentru arabi*, in *Quaestiones Romanicae VI I, Canon cultural. Canon literar. Canon lingvistic*, Lucrările Colocviului Internațional Comunicare și cultură în România europeană (ediția a VI-a / 16-17 iunie 2017). Szeged: Jate Press, p. 196-205.

Webografie

CECRL – *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, online: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>, ultima accesare la 2 iunie 2023.

Imagini, online: <https://thenounproject.com/>, ultima accesare la 14 noiembrie 2023.

Megawati, Megawati, Syarif, Agussaid Alkadrie. 2017. *The Effectiveness of Using Photograph in Teaching Writing* în „JETL”. *Journal of Education Teaching and Learning*, vol. II, nr. 2 Septembrie 2017, online: https://www.researchgate.net/publication/331377071_The_Effectiveness_of_Using_Photo-graph_in_Teaching_Writing, ultima accesare la 10 noiembrie 2023.

Povestire după imagini, online: <https://www.twinkl.ro/resource/povestire-dup-imagini-ndash-fie-de-lucru-ro-dlc-566>, ultima accesare la 10 noiembrie 2023.